

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії та філософії
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

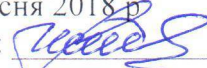
Директор навчально-наукового
інституту історії та філософії
Ю.В. Подрез

01 жовтня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 08 Право
спеціальність: 081 Право
освітньо-професійна програма: Право
Мова навчання: українська

Погоджено
науково-методичною комісією
Навчально-наукового
інституту історії та філософії
28 вересня 2018 р.
Голова: Подрез Ю.В.
к. істор. н., доцент

Суми - 2018

Розробник:

Кучук Андрій Миколайович – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та методики викладання правознавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 2 від 28 вересня 2018 р.

В.о. завідувача кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
5-й		5-й	
Лекції			
34 год.		10 год.	
Практичні, семінарські			
42 год.		8 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
70 год.		130 год.	
Консультації:			
4 год.		2 год.	
Загальна кількість годин - 150	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Правові аспекти діяльності міжнародних організацій» спрямована на оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями щодо основ діяльності основних універсальних та регіональних міжнародних організацій.

Навчальна дисципліна «Правові аспекти діяльності міжнародних організацій» входить до переліку вибіркових компонентів освітньо-професійної програми.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **фахових компетентностей**:

ФК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

ФК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

ФК6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.

ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності, а саме:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчання спрямоване на комплексну реалізацію практичної, когнітивно-освітньої, професійної та виховної мети, а саме:

- *практична мета:* формування у студентів компетентності розв'язувати правові питання організації і діяльності міжнародних організацій;

- *когнітивно-освітня мета:* набуття та поглиблення знань про правові аспекти організації і діяльності міжнародних організацій;

- *професійна мета:* оволодіння фундаментальними положеннями щодо організації і діяльності міжнародних організацій;

- *виховна мета*: формування гуманістичного, демократичного та загальнокультурного світогляду, патріотичної свідомості громадянина України, виховання поваги до загальнолюдських цінностей.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Правові аспекти діяльності міжнародних організацій» доцільно здійснювати після або одночасно з вивчення навчальних дисциплін міжнародно-правового спрямування (міжнародне публічне право, міжнародне приватне право та ін.).

3. Результати навчання за дисципліною

<p>Знання</p>	<p>ПРЗ 1. Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності</p> <p>ПРЗ 2. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності, зокрема на межі предметних галузей</p>	<p>Студент повинен знати на достатньому рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні міжнародні акти, що регулюють діяльність міжнародних організацій; - функції та завдання міжнародних організацій; - понятійно-категоріальний апарат дисципліни.
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання</p> <p>ПРУ 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел</p>	<p>Студент повинен уміти на достатньому рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати правові джерела у сфері правового регулювання міжнародних організацій; - визначати основні напрями діяльності окремих міжнародних організацій; - розмежовувати урядові та неурядові міжнародні організації
<p>Комунікація</p>	<p>ПРК 3. Відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем</p>	<p>Студент повинен володіти на достатньому рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основами критичного аналізу сфери організації та діяльності міжнародних організацій

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Тестові завдання з вибілковими відповідями	Тестові завдання з конструйованими відповідями	Тестові завдання з відповідями змішаного характеру
А	Обрано 100% правильних відповідей	Студент повністю розуміє зміст поставленого питання, оцінює поставлену проблему правильно й повно відповідає на запитання.	10% неповних відповідей.
В	Обрано до 10% неправильних відповідей, решта відповідей правильні	Студент загалом правильно оцінює поставлену проблему, здебільшого правильно й повно відповідає на запитання, допускає поодинокі огріхи, до 10% неправильних відповідей.	Обрано 20% неправильних відповідей і 10% неповних відповідей (20%/10%).
С	Обрано до 20% неправильних відповідей, решта відповідей правильні	Студент загалом правильно оцінює поставлену проблему, здебільшого правильно відповідає на запитання, допускає поодинокі огріхи, до 20% неправильних відповідей або 10% неправильних і 20% неповних.	Обрано 30% неправильних відповідей і 20% неповних відповідей (30%/20%).
Д	Обрано 30% – 40% неправильних відповідей, решта відповідей правильна.	Студент загалом правильно розуміє проблему, розуміє тему, непоодинокі неправильні відповіді або ж значна кількість неповних відповідей (40%/0, 30%/10%, 20%/30%).	Обрано до 40% неправильних відповідей або 30% неправильних і 30% неточних відповідей (40%/0, 30%/30%).

E	Обрано 30% – 50% неправильних відповідей, решта відповідей правильна.	Студент загалом правильно розуміє проблему, непоодинокі неправильні відповіді або ж значна кількість неповних відповідей (50%/0, 40%/20%, 30%/40%).	Обрано до 60% неправильних відповідей або 50% неправильних і 30% неточних відповідей (60%/0, 50%/30%).
F	Обрано 60% неправильних відповідей.	Відповіді студента свідчать, що більша частина матеріалу ним не засвоєна (60% неправильних відповідей)	Обрано 70% неправильних відповідей або 60% неправильних і 50% неточних відповідей (70%/0, 60%/50%).
FX	Обрано 70% і більше неправильних відповідей	Студент здатний правильно відповісти лише на деякі із запропонованих запитань – 70% і більше неправильних відповідей	Обрано 80% неправильних відповідей або 70% неправильних і 50% неточних відповідей (80%/0, 70%/50%).

**Розподіл балів
Денна форма навчання**

Поточний контроль						Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6		
Поточний контроль						84	100
12	16	12	16	16	12		
Контроль самостійної роботи						16	
4	2	4	2	2	2		

Заочна форма навчання

Поточний контроль						Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6		
Поточний контроль						40	100
		10	10	10	10		
Контроль самостійної роботи						60	
10	10	10	10	10	10		

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи. Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **84 балів (40 балів - для студентів заочної форми навчання):** участь у **семінарах** – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **16 балів (60 балів - для студентів заочної форми навчання):** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготування рефератів, есе тощо).

Разом - **100 балів.**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни є:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань

перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Правові аспекти діяльності міжнародних організацій» складається з одного модуля, який в цілому висвітлює засади правового регулювання діяльності міжнародних організацій.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Тема 1. Поняття "міжнародна організація". Механізм функціонування міжнародних організацій

Поняття міжнародної організації. Класифікація міжнародних організацій. Функції міжнародних організацій. Подальше зміцнення інформаційної та комунікаційної функцій сучасних міжнародних організацій.

Прийняття рішень у міжнародних організаціях. Види рішень міжнародних організацій. Основні етапи процедури прийняття рішень. Методи та технічні процедури прийняття рішень у міжнародних організаціях.

Історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій. Міжнародні причини зростання ролі міжнародних організацій. Глобалізація та міжнародні організації. Вплив розвитку інформаційних та комунікаційних процесів на транснаціональні процеси.

Проблема ефективності міжнародних організацій. Внутрішні чинники, від яких залежить ефективність міжнародних організацій. Суперечності міжнародного розвитку і їх вплив на діяльність міжнародних організацій.

Тема 2. ООН і основи її функціонування

Міжнародне значення утворення ООН. Цілі і принципи ООН. Членство в ООН. Структура ООН. Процедура і правила голосування в Раді Безпеки і Генеральній Асамблеї. Особливості багатосторонніх переговорів на сесії Генеральної Асамблеї. Бюджет ООН. Проблеми реформування ООН.

Роль ООН в сучасному світі

Миротворча діяльність ООН

Спеціалізовані установи ООН:

Тема 3. Міжурядові регіональні організації. АСЕАН

Статут ООН про цілі та принципи діяльності міжурядових регіональних організацій. Причини та особливості створення регіональних організацій після Другої світової війни.

Критерії ефективності діяльності міжурядових регіональних організацій.

Асоціація країн Південно-східної Азії (АСЕАН). Політичні та економічні передумови створення АСЕАН. Бангкокська декларація 1967 р. Статут АСЕАН. Цілі, принципи, членство. Структура АСЕАН. Механізм прийняття рішень. Концепція створення Співтовариства АСЕАН. Політичні та економічні результати діяльності АСЕАН. Безпековий чинник в діяльності АСЕАН. Регіональний форум АСЕАН. Проблеми створення без'ядерної зони в Південно- Східній Азії. Загальні та специфічні чинники впливу держав АСЕАН на економічні та політичні процеси в АТР. Формати АСЕАН +3 та АСЕАН +6. Форум Азія – Європа (АСЕМ).

Тема 4. Міжнародні організації у сфері безпеки.

Організація Північноатлантичного договору (НАТО) . Цілі і принципи діяльності НАТО. Структура НАТО. Адаптація НАТО до постбіполярних геополітичних умов. Стратегічн і концепції НАТО після закінчення “ холодної війни ” . Основні завдання та етапи миротворчої діяльності НАТО. Миротворча діяльність НАТО на Балканах, в Іраку, Афганістані та Дафурі. Антитерористичний напрям діяльності НАТО.

Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ.) Історія створення ОБСЄ. Цілі і принципи. Гельсінський Заключний Акт. Трансформування НБСЄ в ОБСЄ. Структура ОБСЄ. Основні напрямки діяльності. Миротворча діяльність ОБСЄ. Місії ОБСЄ. Превентивна дипломатія ОБСЄ.

Інформаційна діяльність НАТО та ОБСЄ.

Тема 5. Рада Європи

Передумови та створення Ради Європи. Цілі. Вимоги до кандидатів. Членство. Повноправне членство. Спеціальні статуси в Раді Європи. Статус спеціально запрошеного гостя. Статус асоційованого члена. Статус спостерігача.

Інституційна система Ради Європи. Головні напрями діяльності РЄ. Розробка і ухвалення конвенцій. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод. Європейська соціальна хартія. Діяльність Ради Європи в інформаційній сфері.

Тема 6. Європейський Союз

Становлення та основні етапи європейської інтеграції. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Європейське економічне співтовариство (“спільний ринок”). Європейське співтовариство з атомної енергії (Євратом). Маастрихтський договір. Створення Європейського Союзу (ЄС). Структура

ЄС. Основні напрями діяльності. Зміцнення економічної та політичної інтеграції в ЄС. “Спільні політики” ЄС. Діяльність ЄС у галузі інформації і комунікації.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
Тема 1. Поняття "міжнародна організація". Механізм функціонування міжнародних організацій	24	4	6			14	24	2				22
Тема 2. ООН і основи її функціонування	26	6	8			12	24	2				22
Тема 3. Міжурядові регіональні організації. АСЕАН	24	6	6			12	26	2	2			22
Тема 4. Міжнародні організації у сфері безпеки	26	6	8			12	26	2	2			22
Тема 5. Рада Європи	24	6	8			10	26	2	2			22
Тема 6. Європейський Союз	22	6	6			10	22		2			20
	4				4		2				2	
Усього годин	150	34	42		4	70	150	10	8		2	130

7.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Поняття "міжнародна організація". Механізм функціонування міжнародних організацій	6	
2	ООН і основи її функціонування	8	

3	Міжурядові регіональні організації. АСЕАН	6	2
4	Міжнародні організації у сфері безпеки	8	2
5	Рада Європи	8	2
6	Європейський Союз	6	2
Разом		42	8

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями та між міжнародними організаціями від 21 травня 1986 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

3. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, від 24 жовтня 1970 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

4. Загальна декларація прав людини 1948 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

5. Конвенція про захист прав людини і основних свобод, від 4 листопада 1950 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

6. Статут Міжнародного Суду 1945 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол), від 13 червня 1956 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

8. Статут Міжнародного трибуналу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

10. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. // Відомості ВР України – 2004. – № 50 – 10 грудня. // Офіційний вісник України – 2004. – № 35.

11. Анцелевич Г.О. Міжнародне публічне право: підручник / Г. О. Анцелевич, О.О. Покрещук; ред. Г. О. Анцелевич; рец.: О. Ф. Висоцький, Л. П. Тимченко; Українська академія зовнішньої торгівлі. - К.: Алерта, 2005 (Кам'янець-Подільський). - 424 с.

12. Міжнародні організації. Навчальний посібник. За ред.В.М.Матвієнко. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2005.

Додаткові:

1. Міжнародне право: підручник / В. А. Ліпкан, В. Ф. Антипенко, С. О. Акулов та ін.; ред. В. А. Ліпкан. - К.: КНТ, 2009 (К.). - 752 с.
2. Черкес М.Ю. Міжнародне право: підручник / М. Ю. Черкес; рец.: В. П. Плавич, Є. В. Додін; Одеська національна юридична академія. - К.: Правова єдність, 2009 (К.). - 392 с.
3. Міжнародне право: навч. посіб. / ред. М. В. Буроменський; рец.: В. Н. Денісов, О. Ф. Висоцький. - К.: Юрінком Інтер, 2008 (К.). - 336 с.

Інформаційні ресурси:

1. Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні) <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html>
2. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій: <http://ials.sas.ac.uk/library/library.asp>
3. Науковий журнал «Порівняльне правознавство»: <http://uport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.
4. Німецькі бібліотеки: <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/>
5. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>
6. Портал «Право України»: <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/biblioteka/sravnitelnoe-pravovedenie/6869-porivnyalne-pravoznavstvo-pidruchnik-sajidov-a-x>
7. Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету: <http://library.law.yale.edu/>
8. Юридичний портал: навчальна і довідкова література: <http://uport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.
9. Сайт європейського уповноваженого з прав людини: www.euro-ombudsman.eu.int.
10. Бюро демократичних інститутів і прав людини: <http://www.osce.org/odihr>